

2025

Brústocaireacht a Rialáil
Tuarascáil Bhliantúil

Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí
Standards in Public Office Commission

An Coimisiún um Chaigheáin in Oifigí Poiblí
6 Ardán Phort an Iarla
Baile Átha Cliath 2
D02 W773

Teileafón: (01) 6395722
Ríomhphost: info@lobbying.ie
Suíomh gréasáin: <https://www.lobbying.ie>
Twitter: @LobbyingIE

Arna dearadh ag Outburst Design

Tuarascáil Bhliantúil

2025

Clár Ábhair

Caibidil a hAon: Clárúcháin agus Tuairisceáin	1
1.1 Cláraithe nua	2
1.2 Tuairisceáin ar ghníomhaíochtaí brústocaireachta	5
Caibidil a Dó: Oibríochtaí Rialála	6
2.1 Iarratais ar fhoilsiú moillithe	7
2.2 Imscrúduithe faoin Acht	7
2.3 Iarratais ar thoiliú chun srianta iarfhostaíochta a tharscaoileadh	8
2.4 Cionta coiriúla faoin Acht	10
2.5 Faisnéis faoi Oifigigh Phoiblí Ainmnithe ar shuíomhanna Gréasáin comhlachtaí poiblí	12
Caibidil a Trí: Cumarsáid agus For-Rochtain	13
3.1 Gníomhaíochtaí for-rochtana	14
Caibidil a Ceathair: Athrú Reachtach: An tAcht um Brústocaireacht a Rialáil agus um an Oireachtas (Liúntais do Chomhaltaí) (Leasú), 2023 agus I.R. 424 Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe), 2024	15
4.1 An tAcht um Brústocaireacht a Rialáil agus um an Oireachtas (Liúntais do Chomhaltaí) (Leasú) Achtaíodh Acht 2023 an 22 Meitheamh 2023	16
4.2 Príomhathruithe ar an Acht	17
4.3 I.R. 424 Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe), 2024	18

Aguisín 1: Ról Maoirseachta an Choimisiúin faoin Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 agus faoin Acht um Brústocaireacht a Rialáil agus um an Oireachtas (Liúntais do Chomhaltaí) (Leasú), 2023	19
Forbhreathnú ginearálta	20
An Clár Brústocaireachta	21
Forálacha eile	21
Iarratais chun moill a chur ar fhoilsiú faoi alt 14 den Acht	21
Tréimhse “shuaimhnithe” dá bhforáiltear faoi alt 22 den Acht	22
Oibleagáidí faoin Acht a Sheachaint nó a Thimpeallú	24
Achomhairc	24
Forálacha imscrúdaithe agus forghníomhaithe	24
Ionstraimí Reachtúla	24
Aguisín 2: Staidrimh	25
Fíor 1 – Líon iomlán na gcláraithe ag deireadh na bliana	26
Fíor 2 – Tuairisceáin brústocaireachta faighte, de réir tréimhse tuairiscithe	26
Fíor 3 – Na cúig ábhar beartais phoiblí is mó a ndearnadh brústocaireacht fúthu i 2025	27
Fíor 4 – Iarratais ar thréimhse shuaimhnithe iar-fhostaíocht phoiblí a tharscaoileadh, 2016 go 2025	27
Fíor 5 – Suíomh réigiúnach na gcláraithe ag deireadh 2025	28

Réamhrá

De réir fhorálacha alt 25(1) den Acht um Brústocaireacht a Rialáil 2015, tá áthas orm tuarascáil bhliantúil an Choimisiúin um Chaighdeán in Oifigí Poiblí do 2025 maidir le brústocaireacht a rialáil atá le leagan faoi bhráid gach Tí den Oireachtas. Tá an tuarascáil iomlán ar ghníomhaíochtaí eile an Choimisiúin clúdaithe i dTuarascáil Bhliantúil SIPO 2025.

Le linn 2025, lean an Coimisiún ag maoirsiú clárúcháin agus tuairisceáin brústocaireachta, d'eisigh sé roinnt cinntí reachtúla faoi fhorálacha an Achta agus rinne sé gníomhaíochtaí imscrúdaithe agus forghníomhaithe. Chomh maith leis sin, chuaigh an Coimisiún i dteagmháil le geallsealbhóirí éagsúla, idir geallsealbhóirí baile agus idirnáisiúnta, chun faisnéis a roinnt agus an dea-chleachtas a chomhroinnt.

Thar ceann an Choimisiúin, ba mhaith liom buíochas a ghabháil le foireann an Aonaid um Brústocaireacht a Rialáil as a gcuid oibre chun tacú leis an gCoimisiún i rith na bliana seo caite.

Elizabeth Dunne

An Breitheamh Elizabeth Dunne

Cathaoirleach

An Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí

Meitheamh 2026

Caibidil

1

**Clárúcháin agus
Tuairisceáin
Brústocaireachta**

Caibidil a hAon

Clárúcháin agus Tuairisceáin Brústocaireachta

Faoin Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015, seolann duine gníomhaíochtaí rialáilte brústocaireachta más rud é, go hachomair, go ndéanann an duine cumarsáid go díreach nó go hindíreach le hoifigeach poiblí ainmnithe faoi 'ábhar ábhartha', lena n-áirítear forbairt nó criosú talún, agus nach bhfuil an chumarsáid eiscthe go sonrach, agus go bhfuil an duine:

- ▶ *fostóir le níos mó ná 10 bhfostaí lánaimseartha, is ionadaí nó comhlacht saincheist-bhunaithe é le fostaí lánaimseartha amháin nó níos mó, nó*
- ▶ *íoctha chun cumarsáid a dhéanamh thar ceann duine de na daoine a gcuirtear síos orthu thuas.*

Ceanglaítear orthu siúd a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta rialáilte, nó a bhfuil sé ar intinn acu déanamh amhlaidh, clárú leis an gCoimisiún. Nuair a bheidh siad cláraithe, ceanglaítear ar na cláraithe tuairisceáin ar ghníomhaíocht bhrústocaireachta a chur isteach, maidir le trí thréimhse tuairiscithe gach bliain, is iad sin:

- ▶ 1 Eanáir – 30 Aibreán,
- ▶ 1 Bealtaine – 31 Lúnasa agus
- ▶ 1 Meán Fómhair – 31 Nollaig.

Ní mór tuairisceáin a chur isteach laistigh de 21 lá tar éis dheireadh na tréimhse tuairiscithe.

1.1 Cláraithe nua

Ligeann an Tástáil Trí Chéim do chláraithe ionchasacha a chinneadh an bhfuil nó an mbeidh siad ag déanamh gníomhaíochtaí brústocaireachta, rud a chiallaíonn go bhfuil ceangal orthu clárú.

Céim 1. An duine de na daoine seo a leanas thú?

- ▶ **Fostóir** ag a bhfuil níos mó ná 10 bhfostaí, i gcás go ndéantar an chumarsáid thar a cheann
- ▶ **Comhlacht ionadaíoch** ag a bhfuil fostaí amháin ar a laghad atá ag déanamh cumarsáide thar ceann a chomhaltaí, agus arb ann dó go príomha chun ionadaíocht a dhéanamh ar leasanna a chomhaltaí.
- ▶ **Comhlacht saincheist-** bhunaithe ag a bhfuil fostaí amháin ar a laghad, arb ann dó go príomha chun tabhairt faoi shaincheisteanna áirithe, agus a bhfuil fostaí íoctha nó sealbhóir oifige de chuid an chomhlachta i mbun cumarsáide maidir leis na saincheisteanna sin
- ▶ **Comhlacht ionadaíoch nó bunaithe ar shaincheisteanna**, gan aon fhostaithe lánaimseartha, i gcás go dtiocfadh ar a laghad duine amháin de chomhaltaí an chomhlachta faoi raon feidhme an Achta dá ndéanadh an ball nó na baill sin gníomhaíochtaí brústocaireachta lasmuigh den chomhlacht.
- ▶ **Tríú páirtí** a íoctar chun cumarsáid a dhéanamh thar ceann cliant a oireann do cheann de na trí chatagóir roimhe seo
- ▶ Aon **duine** a dhéanann cumarsáid i dtaobh [forbairt nó criosú talún](#)

Céim 2. An bhfuil tú ag déanamh cumarsáide faoi ábhar ábhartha?

Is éard is ábhar ábhartha ann ábhar a bhaineann le:

- ▶ Tionscnamh, forbairt nó modhnú aon bheartais phoiblí nó aon chláir phoiblí
- ▶ Aon dlí a ullmhú nó a leasú
- ▶ Dámhachtain aon deontais, iasachta, conartha, nó aon cheadúnais nó údaraithe eile lena mbaineann cistí poiblí **seachas** cur i bhfeidhm aon bheartais, cláir, achtacháin nó dámhachtana den sórt sin nó aon ní is de chineál teicniúil amháin é.

Tá cineálacha [cumarsáide](#) eisceithe agus díolmhaithe ann.

Céim 3. An bhfuil tú ag déanamh cumarsáide go díreach nó go hindíreach le hOifigeach Poiblí Ainmnithe?

Is iad seo a leanas na hOifigigh Phoiblí Ainmnithe faoin Acht:

- ▶ Airí agus Airí Stáit;
- ▶ Teachtaí Dála agus Seanadóirí;
- ▶ Feisirí Eorpacha do thoghcheantair na hÉireann;
- ▶ Comhaltaí na n-údarás áitiúil;
- ▶ Comhairleoirí Speisialta d'Airí agus d'Airí Stáit atá ceaptha faoi alt 11 den Acht um Bainistíocht na Seirbhíse Poiblí, 1997;
- ▶ Seirbhísigh Phoiblí mar atá forordaithe;
- ▶ Catagóirí eile daoine mar atá forordaithe.

Maidir le "**seirbhísigh poiblí mar atá forordaithe**", tá rialacháin déanta ag an Aire Airgeadais, Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe (na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe), 2015 agus na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe), 2016) ina dtugtar, le chéile, sonraí faoi na poist atá forordaithe mar Oifigigh Phoiblí Ainmnithe chun críocha an Achta.

Maidir leis an Státseirbhís, forordaítear mar Oifigeach Poiblí Ainmnithe seirbhíseach poiblí atá i bpost Ard-Rúnaí, Dara Rúnaí, Leas-Rúnaí, Rúnaí Cúnta nó Stiúrthóra i gcomhlacht seirbhíse poiblí a shonraítear i Sceideal 1 de Rialacháin 2015. Forordaítear mar Oifigeach Poiblí Ainmnithe seirbhíseach poiblí i bpost a shonraítear i Sceideal 2 de Rialacháin 2015 freisin.

Maidir le **húdaráis áitiúla**, foráiltear i Rialacháin 2015 go bhforordaítear daoine sna poist seo a leanas in údaráis áitiúla mar Oifigigh Phoiblí Ainmnithe:

- ▶ Príomhfheidhmeannaigh agus gráid dá choibhéiseacha
- ▶ Leas-Phríomhfheidhmeannach (Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath amháin)
- ▶ Stiúrthóirí Seirbhísí
- ▶ Cinn Airgeadais
- ▶ Ceann Acmhainní Daonna (Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath amháin)
- ▶ Faoi rialacháin 2016, a tháinig i bhfeidhm ón 1 Meán Fómhair 2016, forordaítear mar Oifigeach Poiblí Ainmnithe seirbhíseach poiblí i gComhairle Contae Chorcaí i bpost Bainisteoir Roinne.

Tá sonraí iomlána na bpost thuas, atá forordaithe sna Rialacháin, ar fáil ar ár suíomh gréasáin www.lobbying.ie. Féadfar liosta na bpost atá forordaithe mar phoist Oifigeach Poiblí Ainmnithe a leathnú le hOrdú Aireachta chun catagóirí eile a chur san áireamh le himeacht ama.

Ceanglaítear ar chomhlachtaí poiblí faoin Acht ainmneacha a bhfostaithe atá ina n-Oifigigh Phoiblí Ainmnithe agus cur síos gairid ar a ról agus a bhfreagrachtaí a fhoilsiú ar a láithreán ghréasáin. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach bhfuil Oifigigh Phoiblí Ainmnithe forordaithe ag gach comhlacht poiblí.

Ní mór do gach comhlacht seirbhíse poiblí oifigigh poiblí ainmnithe iomchuí a chur ar an eolas faoina n-oibleagáidí faoi alt 22 (d). Ina theannta sin, ní mór don chomhlacht seirbhíse poiblí an Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí a chur ar an eolas nuair a bheidh oifigeach poiblí ainmnithe ábhartha ag fágáil a fhostaíochta.

Más rud é gur fhreagair tú TÁ do gach ceann de na trí cheist, is dóchúil go bhfuil tú ag brústocaireacht.

Tá an tástáil, chomh maith le treoir eile ar an reachtaíocht, ar fáil ar shuíomh Gréasáin lobbying.ie.

Nuair atá cinneadh déanta acu chun clárú, déanfaidh foireann an Choimisiúin athbhreithniú ar gach clárúchán nua chun a sheiceáil an bhfuil sé de dhualgas ar an duine clárú agus go ndearna siad amhlaidh i gceart. I gcás inar chláraigh duine trí dhearmad, bainfidh an Coimisiún an clárú agus aon tuairisceáin atá gaolmhar leis.

Seoltar litir chuig gach cláraí nua a leagann béim ar spriocdhátaí na tréimhse tuairiscithe, na cleachtais is fearr a mholtar do riaradh cuntas agus sonraí ar fhorálacha forfheidhmithe i gcás neamhchomhlíonta.

Ba é 2,872 líon iomlán na mbrústocairí cláraithe ag deireadh 2025. B'ionann é sin agus glanmhéadú de 162 ar an 2,710 cláraí ag deireadh 2024. Is é seo an líon is airde brústocairí cláraithe ó tugadh an clár isteach. Tá an líon ag méadú go seasta bliain i ndiaidh bliana.

Is féidir tuilleadh faisnéise faoi na hiomláin ag deireadh na bliana a fheiceáil in **Aguisín a Dó**.

1.2 Tuairisceáin ar ghníomhaíochtaí brústocaireachta

Tráth a tugadh an tuarascáil seo chun críche, bhí níos mó ná 14,337 tuairisceán ar ghníomhaíochtaí brústocaireachta curtha isteach i leith na dtrí thréimhse tuairiscithe in 2025. Féadfaidh an uimhir seo athrú le himeacht ama, de réir mar a dhéantar tuairisceáin dhéanacha don bhliain 2025 ar an gcóras. Léiríonn na graif (in **Aguisín a Dó**) líon na dtuairisceán a fuarthas maidir le gach tréimhse ábhartha agus na 'nithe ábhartha' agus na réimsí beartais is mó a bhfuil éileamh orthu sna tuairisceáin.

Rinneadh athbhreithniú ar na tuairisceáin bhrústocaireachta uile a cuireadh isteach in 2025 chun a fhóru go raibh siad ag cloí leis an Acht¹, gur shoiléir agus gur fhónta an fhaisnéis a cuireadh ar fáil, agus gur cuireadh ar fáil í ar an mbealach cuí agus sa mhodh cuí. I gcás ina sainithnítear earráidí nó neamhchomhlíonadh cheanglais an Achta, déanann an Coimisiún teagmháil leis an gcláraí chun aghaidh a thabhairt ar an gceist.

Má chinneann an Coimisiún go bhfuil an fhaisnéis atá i dtuairisceán ar ghníomhaíochtaí brústocaireachta mícheart, míthreorach nó nach bhfuil sí mionsonraithe go leor, féadfaidh an Coimisiún a chumhachtaí a úsáid chun an tuairisceán a bhaint nó chun ceartúchán a iarraidh, de réir mar is iomchuí. Go ginearálta, comhoibríonn cláraitheoirí go pras nuair a iarrrtar orthu a dtuairisceáin a leasú nó breis faisnéise a sholáthar. Sa chás go mbaineann an Coimisiún tuairisceán mícheart ag baint úsáide as a chumhachtaí, measfar nach bhfuil an tuairisceán déanta ag an gcláraí ar an gcéad dul síos agus féadfar a mheas nach gcomhlíonann sé nó sí a n-oibleagáidí faoin Acht.

Rinne an Coimisiún 795 iarratas ar fhaisnéis bhreise le linn 2025. I ngach cás, cuireadh an fhaisnéis riachtanach ar fáil agus réitíodh aon cheist. Dá réir sin, ní raibh aon chás ina ndeachaigh an Coimisiún ar aghaidh le tuairisceán a bhaint in 2025 mar gheall ar mhainneachtain an fhaisnéis a iarradh a sholáthar.

1 <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2015/act/5/section/12/enacted/en/html#sec12>

Caibidil

2

Oibríochtaí Rialála

Caibidil a Dó

Oibríochtaí Rialála

2.1 Iarratais ar fhoilsiú moillithe

Go ginearálta, tá sonraí brústocairí cláraithe agus a ngníomhaíocht brústocaireachta ar fáil le haghaidh comhairliúcháin phoiblí ar an gClár Brústocaireachta.

Faoi alt 14 den Acht, féadfaidh duine iarratas a dhéanamh chun moill a chur ar fhoilsiú na faisnéise atá i gclárú an duine nó ina thuairisceán um ghníomhaíochtaí brústocaireachta, ar chúiseanna sonraithe. Tá tuilleadh sonraí faoi ról an Choimisiúin maidir le hiarratais chun foilsiú a chur siar leagtha amach in **Aguisín a hAon** ina dtugtar faisnéis faoina ról maoirseachta faoin reachtaíocht iomchuí i ndáil le brústocaireacht.

Ní dhearnadh aon iarratais in 2025 chun foilsiú tuairisceáin chuig an gclár a chur siar faoi alt 14 den Acht.

2.2 Imscrúduithe faoin Acht

Soláthraíonn Alt 19 an t-údarás don Choimisiún imscrúduithe a dhéanamh ar sháruithe féideartha ar an Acht.

Déanann rúnaíocht an Choimisiúin faireachán ar ghníomhaíocht brústocaireachta neamhchláraithe nó neamhthuairiscithe trí fhaisnéis foinse oscailte, amhail ailt sna meáin agus fógraí ar na meáin shóisialta, ó fhaisnéis a fhaigheann an Coimisiún, nó ó fhaisnéis atá ar an gclár féin.

Rinneadh trí imscrúdú ar brústocaireacht neamhthuairiscithe fhéideartha ó 2024 go 2025. Bhí na himscrúduithe seo ar siúl ag deireadh 2025.

Cionta a ionchúiseamh

Sa bhliain 2025, d'eisigh an Coimisiún 148 bhfógra san iomlán maidir le hionchúiseamh féideartha i leith cionta a bhain le mainneachtain tuairisceáin a chur isteach (113 chás) agus tuairisceáin dhéanacha (35 chás). Cé gur chomhlíon formhór na gcláraithe a n-oibleagáidí de thoradh na bhfógraí seo, tugadh dhá ionchúiseamh a tionscnaíodh in 2024 i leith cionta arb éard iad mainneachtain tuairisceán a chur isteach don tréimhse iomchuí ar aghaidh ag deireadh na bliana.

2.3 Iarratais ar thoiliú chun srianta iarfhostaíochta a tharscaoileadh

Déantar foráil le halt 22 den Acht go bhfuil iar-Airí, Airí Stáit, comhairleoirí speisialta agus oifigigh phoiblí shinsearacha atá forordaithe faoi alt 6(1) den Acht faoi réir tréimhse 'shuaimhnithe' bliana amháin tar éis dóibh imeacht as oifig, agus nach féidir leo páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí brústocaireachta i gcúinsí sonracha le linn na tréimhse sin, ná a bheith fostaithe ag duine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta i gcúinsí sonracha, ná seirbhísí a sholáthar do dhuine den sórt sin, ach amháin le toiliú an Choimisiúin.

Féadfaidh duine atá faoi réir na tréimhse shuaimhnithe iarratas a dhéanamh chuig an gCoimisiún ar tharscaoileadh. Tá tuilleadh faisnéise maidir le forálacha alt 22 agus ról an Choimisiúin i ndáil leis leagtha amach in **Aguisín a hAon** den tuarascáil seo.

Féadfar toiliú an Choimisiúin chun brústocaireacht a dhéanamh nó chun dul i mbun fostaíochta le fostóir brústocaireachta a lorg ag aon tráth roimh an tréimhse shuaimhnithe reachtúil, nó lena linn.

Má dhiúltaítear d'iarratas ar phost ar leith, ní choisceann rud ar bith ar an duine iarratas a dhéanamh ar thoiliú arís maidir le ról difriúil.

Fuarthas aon iarratas is fiche ó naoi n-iarratasóir déag in 2025. Ba mhéadú suntasach é sin ar líon na n-iarratas, i gcomparáid le sé cinn in 2024. Is dócha gur mar gheall ar ghairm Olltoghcháin i mí na Samhna 2024 agus bunú Rialtais nua ina dhiaidh sin in 2025 a bhí an méadú seo. Iar-Airí Rialtais ab ea triúr de na hiarratasóirí, iar-Stiúrthóir Cúnta Ginearálta ab ea duine amháin díobh agus iar-Chomhairleoirí Speisialta ab ea an chuid eile díobh. Ba é seo an chéad uair ó thosach feidhme an Achta a fuarthas iarratais ó iar-Airí Rialtais ar an tréimhse shuaimhnithe a tharscaoileadh. Deonaíodh naoi n-iarratas déag, faoi réir coinníollacha, agus diúltaíodh do dhá iarratas. Deonaíodh ceann de na hiarratais diúltaithe ina dhiaidh sin ar achomharc.

Agus cinneadh á dhéanamh aige i dtaobh an ndeonófar iarratas chun cur i bhfeidhm fhorálacha iarfhostaíochta an Achta a tharscaoileadh nó a laghdú, déanann an Coimisiún roinnt tosca a bhreithniú. Áirítear leo siúd:

- ▶ Cibé ar tairgeadh post fostaíochta don iarratasóir mar thoradh ar phróiseas iomaíoch nó ar spriocearcaíodh é/í.
- ▶ An bhfaighidh an fostóir ionchasach buntáiste éagórach ar iomaitheoirí ó thaobh eolais, nasc nó líonraí de trí fhostaíocht nó rannpháirtíocht a thabhairt don iarratasóir
- ▶ Cé acu, cathain agus a mhéid a rinne an fostóir ionchasach stocaireacht ar an iarratasóir agus ar a (h)iarfhostóir roimhe seo.
- ▶ Cibé an bhfuil sé ar intinn ag an bhfostóir ionchasach stocaireacht a dhéanamh ar an iarfhostóir amach anseo agus a mhéid atá sé
- ▶ An féidir coinníollacha a fhorchur mar chuid den chinneadh a cheadódh cuspóirí an Achta a chomhlíonadh agus an féidir leis an bhfostóir ionchasach socruithe a dhéanamh go réalaíoch laistigh den eagraíocht chun na coinníollacha sin a chomhlíonadh nó chun a chinntiú ar shlí eile nach bhfuil baint ar bith ag an iarratasóir le gníomhaíochtaí brústocaireachta atá contrártha d'fhorálacha alt 22 den Acht
- ▶ Ionchais fostaíochta eile an iarratasóra agus a cheart slí bheatha a thuilleamh.
- ▶ Méid na tréimhse shuaimhnithe atá caite cheana féin.

Léirítear sna cás-staidéir seo a leanas na cineálacha imthosca a thagann chun cinn agus na tosca a chuireann an Coimisiún san áireamh agus cásanna den sórt sin á gcinneadh aige.

Cás-staidéar 1

Chuaigh an t-iarratasóir, a bhí ina chomhairleoir speisialta roimhe seo le roinn rialtais, i dteagmháil leis an gCoimisiún ag lorg toiliú chun post a ghlacadh le heagraíocht charthanúil ar an gClár Brústocaireachta.

D'iarr an t-iarratasóir go ndeonófaí tarscaoileadh maidir leis na sé mhí dheireanacha den tréimhse shuaimhnithe ionas go bhféadfadh sé/sí an ról seo a ghlacadh.

Dheimhnigh an t-iarratasóir agus an fostóir nua (an cláraí) nach mbeifear ag súil le go nglacfadh an t-iarratasóir páirt in aon ghníomhaíochtaí brústocaireachta toirmiscthe a bhaineann le hiar-fhostóir an iarratasóra nó le haon oifigigh phoiblí ainmnithe gaolmhara le linn na tréimhse iomchuí, ná go dtabharfadh sé comhairle fúthu.

Dheimhnigh an fostóir nua (an cláraí) nach raibh sé beartaithe acu brústocaireacht a dhéanamh ar iar-fhostóir an iarratasóra (an Roinn) le linn an chuid eile den tréimhse shuaimhnithe reachtúil. Dheimhnigh siad freisin nach mbeadh an t-iarratasóir páirteach in aon ghníomhaíochtaí brústocaireachta atá dírithe ar iarchomhlacht poiblí nó ar iar-chomhghleacaithe an duine. D'aontaigh an Coimisiún tarscaoileadh a dheonú do na sé mhí dheireanacha den tréimhse shuaimhnithe, faoi réir roinnt coinníollacha a ceapadh iad chun a chinntiú nach ndéanadh an duine gníomhaíochtaí brústocaireachta faoi na himthosca a leagtar amach in alt 22 den Acht.

Cás-staidéar 2

Chuaigh an t-iarratasóir, iar-aire rialtais, i dteagmháil leis an gCoimisiún ag lorg toiliú chun post a ghlacadh le heagraíocht lasmuigh den stát nach bhfuil ar an gClár Brústocaireachta agus nach mbíonn ag gabháil do ghníomhaíochtaí brústocaireachta laistigh den stát faoi láthair.

D'iarr an t-iarratasóir ar an gCoimisiún na trí mhí dheireanacha den tréimhse shuaimhnithe a tharscaoileadh. Dheimhnigh an t-iarratasóir agus an cláraí nach mbeifear ag súil le go nglacfadh an t-iarratasóir páirt in aon ghníomhaíochtaí brústocaireachta toirmiscthe a bhaineann le hiar-fhostóir an iarratasóra nó le haon oifigigh phoiblí ainmnithe gaolmhara le linn na tréimhse iomchuí, ná go dtabharfadh sé comhairle fúthu. Dheimhnigh an cláraí nach raibh sé ar intinn aige stocaireacht a dhéanamh ar iar-fhostóir an iarratasóra le linn na coda eile den tréimhse shuaimhnithe reachtúil. Dheimhnigh siad freisin nach mbeadh an t-iarratasóir páirteach in aon ghníomhaíochtaí brústocaireachta atá dírithe ar iarchomhlacht poiblí nó ar iar-chomhghleacaithe an duine. D'aontaigh an Coimisiún tarscaoileadh a dheonú do na trí mhí dheireanacha den tréimhse shuaimhnithe, faoi réir roinnt coinníollacha a ceapadh iad chun a chinntiú nach ndéanadh an duine gníomhaíochtaí brústocaireachta faoi na himthosca a leagtar amach in alt 22 den Acht.

Cás-staidéar 3

Rinne an t-iarratasóir, iar-chomhairleoir speisialta le roinn rialtais, teagmháil leis an gCoimisiún ag lorg toiliú chun post a ghlacadh le heagraíocht tráchtála atá ar an gClár Brústocaireachta. D'iarr an t-iarratasóir ar an gCoimisiún na seacht mí dheireanacha den tréimhse shuaimhnithe a tharscaoileadh. Dheimhnigh an t-iarratasóir agus an cláraí go mbeifear ag súil le go nglacfadh an t-iarratasóir páirt i ngníomhaíochtaí brústocaireachta, nó go dtabharfadh sé comhairle ina dtaobh. Bhí an fostóir ionchasach tar éis brústocaireacht a dhéanamh ar iar-Roinn an Oifigigh Phoiblí Ainmnithe ar roinnt ócáidí agus ainmníodh an t-iar-Chomhairleoir Speisialta i roinnt tuairisceán brústocaireachta. Chinn an Coimisiún gan toiliú a thabhairt maidir leis an 'tréimhse shuaimhnithe' a tharscaoileadh.

Sa chás seo, roghnaíodh an t-iarratasóir don ról gan próiseas iomaíoch roghnúcháin poist agus ba chosúil gur sprioc-earcaíodh é/í don ról. I bhfianaise a dtaithí agus a dtionacht sa roinn ina raibh siad roimhe seo, measadh gur dócha go mbainfeadh an fostóir ionchasach buntáiste éagórach as an eolas, na naisc agus an líonra a bheadh acu. Bhí roinnt tuairisceán curtha isteach ag an bhfostóir ionchasach chuig an gClár inar ainmníodh an t-iarratasóir mar dhuine de na hOifigigh Phoiblí Ainmnithe ar gach ceann de na tuairisceáin. Tar éis don Choimisiún diúltú toiliú a thabhairt chun cuid den 'tréimhse shuaimhnithe' a tharscaoileadh, níor ghlac an t-iarratasóir leis an ról san eagraíocht.

2.4 Cionta coiriúla faoin Acht

Forálann an tAcht do roinnt cionta coiriúla mar gheall ar sháruithe ar cheanglais an Achta. Féadfaidh an Coimisiún imeachtaí achoimre i leith ciona a thionscnamh agus a ionchúiseamh, agus féadfaidh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí imeachtaí ar díotáil a thionscnamh.

Fógra Íocaíochta Shocraithe

Forálann alt 21 go bhféadfaidh an Coimisiún fógra íocaíochta socraithe €200 a sheirbheáil ar dhuine a bhfuil cion déanta aige/aici, lena n-áirítear tuairisceán déanach ar ghníomhaíochtaí brústocaireachta a thíolacadh. Má theipeann ar dhuine an pionós a íoc laistigh de 21 lá, féadfaidh an Coimisiún dul ar aghaidh chun an cion a ionchúiseamh.

Eisíodh 469 bhfógra íocaíochta socraithe san iomlán le haghaidh tuairisceáin dhéanacha in 2025. Ba mhéadú é seo ar na 414 fhógra íocaíochta socraithe le haghaidh tuairisceáin dhéanacha a eisíodh in 2024.

Chuir an Coimisiún **43 fhógra íocaíochta socraithe ar ceal** in 2025 (44 in 2024)

- ▶ chuir fadhb theicniúil ar lobbying.ie cosc ar an duine tuairisceán a chur isteach in am;
- ▶ tharla earráid riaracháin inar chuir an duine tuairisceán dúblach isteach go hearráideach don tréimhse mícheart; agus/nó
- ▶ ní raibh an duine faoi cheangal clárú agus chláraigh sé trí dhearmad.

Íocadh 402 fhógra íocaíochta seasta as tuairisceáin dhéanacha i rith na bliana. Bhain 196 díobh sin le tuairisceáin dhéanacha sa chéad dá thréimhse de 2025. Sin i gcoinne 359 bhfógra íocaíochta seasta a íocadh in 2024 (agus ba le haghaidh tuairisceáin dhéanacha sna chéad dá thréimhse de 2024 a bhain 216 díobh siúd).

Tuairisceáin dhéanacha ar ghníomhaíocht brústocaireachta

Ceanglaítear ar chláraí tuairisceán ar ghníomhaíochtaí brústocaireachta, lena n-áirítear tuairisceán nialasach, a dhéanamh faoin spriocdháta reachtúil. Is cion é mainneachtain tuairisceán a dhéanamh, nó tuairisceán a dhéanamh tar éis an spriocdháta ábhartha. Aon duine a dhéanann tuairisceán déanach a thíolacadh, beidh sé nó sí faoi dhliteanas agus dlífear, ar é nó í a chiontú go hachomair, fíneáil €2,500 a chur air nó uirthi.

Sáruihte eile

Áirítear le sáruihte ábhartha eile ar an Acht mainneachtain clárúcháin, mainneachtain tuairisceán a dhéanamh, mainneachtain comhoibriú le himscrúdú de chuid an Choimisiúin nó ordú ó oifigeach údaraithe, agus faisnéis mhíchruinn, bhréagach nó mhíthreorach a sholáthar don Choimisiún d'aon ghnó. Ina leith seo dlítear an duine, ar é nó í a chiontú go hachomair, d'fhíneáil uasta de €2,500, nó má chiontaítear ar díotáil é, fíneáil neamhtheoranta agus/nó príosúnacht dhá bhliain ar a mhéad.

Is minice a dhéanann an Coimisiún ionchúiseamh, san fhíorshaol, i gcás ina mainníonn stocaire atá cláraithe tuairisceán a dhéanamh i leith tréimhse iomchuí. Eisíonn an Coimisiún fógra ciona chuig aon chláraí ar mhainnigh tuairisceán a dhéanamh faoin spriocdháta, agus tugtar dhá sheachtain breise don duine chun tuairisceán ar ghníomhaíochtaí brústocaireachta a thíolacadh. Má theipeann ar an duine an tuairisceán a thíolacadh faoin dáta sin, féadfaidh an Coimisiún dul ar aghaidh leis an gcion a ionchúiseamh.

Sa bhliain 2025, d'eisigh an Coimisiún 113 fhógra san iomlán ag cur in iúl do chláraithe go raibh sé beartaithe ag an gCoimisiún ionchúiseamh a dhéanamh mura gcuirfí tuairisceán ar ghníomhaíochtaí brústocaireachta isteach (neamhthuirisceáin). I gcásanna nárbh gá don chláraí a bheith ar an gclár, toisc go raibh siad féin, agus/nó an chumarsáid, lasmuigh de raon feidhme an Achta, ceartaíodh an clár agus scriosadh tuairisceán nó clárú an duine, de réir mar a bhí ábhartha. I ngach cás eile, chomhlíon an cláraí (agus thabhaigh sé fógra íocaíochta seasta maidir le híocaíocht dhéanach) agus níor leanadh le hionchúiseamh.

Cionta a ionchúiseamh

Sa bhliain 2025, d'eisigh an Coimisiún 148 bhfógra san iomlán maidir le hionchúiseamh féideartha i leith cionta a bhain le neamhthuirisceáin (cásanna) agus tuairisceáin dhéanacha (cásanna) araon. Cé gurbh é an toradh a bhí ag fhormhór na bhfógraí seo nó comhlíonadh a dhéanamh ag na cláraithe, tugadh dhá ionchúiseamh a tionscnaíodh in 2024 i leith cionta mainneachtain tuairisceán a chur isteach don tréimhse iomchuí in 2024 anonn chuig 2025 ag deireadh na bliana. Níor tionscnaíodh aon ionchúisimh nua in 2025.

Lean an Coimisiún ag spreagadh comhlíonadh ar an gcéad dul síos. Laghdaigh for-rochtain agus cumarsáid éifeachtach le brústocairí cláraithe go héifeachtach líon na gcomhad a d'fhéadfadh a bheith curtha ar aghaidh le haghaidh ionchúisimh murach sin. Comhlíonann formhór na ndaoine a n-oibleagáidí a luaithe a dhéanann Aonad Gearán agus Imscrúduithe an Choimisiúin teagmháil leo.

Glacann an Coimisiún cur chuige nach bhfuil chomh trócaireach céanna i leith brústocairí a dhéanann brústocaireacht gan chlárú, a chailleann tréimhsí tuairiscithe arís agus arís eile agus/nó nach gcomhlíonann ceanglais nó nach dtéann i dteagmháil leis an gCoimisiún. I gcásanna den sórt sin, rachaidh an Coimisiún ar aghaidh chuig ionchúiseamh.

2.5 Faisnéis faoi Oifigigh Phoiblí Ainmnithe ar shuíomhanna Gréasáin chomhlachtaí poiblí

Ceanglaítear leis an Acht go gcaithfidh gach comhlacht a bhfuil oifigigh poiblí ainmnithe aige — seirbhísigh poiblí nó sealbhóirí oifige eile nó daoine atá forordaithe i rialacháin Aireachta — liosta cothrom le dáta de na hoifigigh poiblí ainmnithe sin a fhoilsiú. Soláthraíonn ár suíomh Gréasáin lobbying.ie naisc ábhartha chuig na leathanaigh seo.

Roimh dheireadh gach tréimhse tuairisceáin, iarrtar ar chomhlachtaí poiblí liosta a sheiceáil, agus a nuashonrú de réir mar is gá, a thaispeánann ainm, grád agus mionsonraí gearra ar ról agus ar fhreagrachtaí gach oifigigh poiblí ainmnithe a fhorordaítear don chomhlacht. Iarrtar orthu freisin faisnéis a dheimhniú agus a nuashonrú a bhaineann le grúpaí oibre nó le tascfhórsaí a oibríonn faoina gcoimirce.

In Eanáir agus Bealtaine 2025, chuaigh an Coimisiún i dteagmháil le gach comhlacht poiblí a raibh oifigigh poiblí ainmnithe acu chun a fhíorú go raibh an fhaisnéis cothrom le dáta, lena n-áirítear an méid seo a leanas:

- ▶ go raibh leathanach um Brústocaireacht a Rialáil ag gach comhlacht iomchuí;
- ▶ cibé ar foilsíodh an t-ainm(neacha) agus na poist a bhí ann ar an leathanach; agus
- ▶ go raibh faisnéis ábhartha ag gach comhlacht ar a shuíomh Gréasáin maidir leis an gCód Trédhearcachta² d'aon ghrúpa oibre atá faoina gcoimirce.

Chinntigh an Coimisiún freisin go raibh naisc óna shuíomh Gréasáin féin cruinn agus oibríochtúil.

Chinn an Coimisiún go raibh leathanach tiomnaithe ar an suíomh Gréasáin ag gach comhlacht poiblí lena liostaítear oifigigh poiblí ainmnithe mar aon leis an bhfaisnéis ábhartha maidir lena seasamh. Foilsíodh an fhaisnéis ábhartha ar a leathanach um Rialáil Brústocaireachta freisin ag gach comhlacht a bhfuil grúpa ag feidhmiú faoin gCód Trédhearcachta.

² Faoi Alt 5(7) den Acht leagann an "Cód Trédhearcachta" amach conas is féidir le comhlachtaí poiblí ábhartha áirithe, cosúil le grúpaí comhairleacha aireachta, a ngníomhaíochtaí a dhéanamh ar bhealach trédhearcach. Trí chloí leis an gCód Trédhearcachta, chomhlíonfadh cumarsáid laistigh de na comhlachtaí sin coinníollacha na díolúine ón gceanglas gníomhaíochtaí brústocaireachta a chlárú agus a thuairisciú.

Caibidil

3

Cumarsáid agus For-Rochtain

Caibidil a Trí

Cumarsáid agus For-Rochtain

3.1 Gníomhaíochtaí for-rochtana

Leanann an Coimisiún de dheiseanna a thapú chun tuiscint ar an Acht agus a oibleagáidí a chur chun cinn, d'fhonn tacú le comhlíonadh éifeachtach agus dea-chleachtais a roinnt. Soláthraíodh gníomhaíochtaí for-rochtana, go pearsanta agus i seisiúin fhíorúla araon, le linn 2025. Ceadaiónn seisiúin fhíorúla do rannpháirtíocht ó aon láthair agus ní chuireann siad aon srianta ar rannpháirtithe a d'fhéadfadh a bheith faoi réir teorainneacha taistil de bharr srianta ama nó airgeadais. Leanann for-rochtain ag baint úsáide as na meáin shóisialta de bheith ina mhodh éifeachtach chun dul i dteagmháil leis an bpobal i gcoitinne agus leis na daoine aonair agus na heagraíochtaí sin a bhfuil (d'fhéadfadh a bheith) oibleagáidí orthu clárú agus tuairisceáin a dhéanamh faoin Acht.

Áiríodh le for-rochtain i 2025;

- ▶ Cur i láthair ar Saoire Oscailte Líne ar rialáil brústocaireachta do chláraithe nua agus ionchasacha
- ▶ Rannpháirtíocht i gCruinniú Bliantúil Lónra Eorpach na Rialálaithe Brústocaireachta i mí na Bealtaine 2025
- ▶ Cur i Láthair do Chomhairle na hÉireann um Shaoirsí Sibhialta ar an Acht um Brústocaireacht a Rialáil i mí na Bealtaine 2025
- ▶ Cur i láthair do The Wheel maidir leis an Acht um Brústocaireacht a Rialáil i mí na Bealtaine 2025
- ▶ Cur i láthair do Choimisiún na Cróite um Réiteach Coinbhleachtaí Leasa i mí na Samhna 2025
- ▶ Cur i láthair don BVPA: Openheid en transparantie | Beroepsvereniging voor Public Affairs, bord an chomhlachais ghairmiúil do ghnóthaí poiblí san Ísiltír i mí na Nollag 2025
- ▶ Tacaíocht rialta a thabhairt do ranna rialtais, comhlachtaí poiblí agus comhairlí contae maidir le fiosruithe faoi fhorálacha agus oibleagáidí faoin Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015
- ▶ Dhá bhabhta teagmhála le comhlachtaí poiblí ábhartha lena chinntiú go raibh faisnéis faoi Oifigigh Phoiblí Ainmnithe cothrom le dáta agus inrochtana ar a suíomhanna gréasáin.

Caibidil

4

**Athrú Reachtach: An tAcht
um Brústocaireacht a Rialáil
agus um an Oireachtas
(Liúntais do Chomhaltaí)
(Leasú), 2023 agus I.R. 424
Na Rialacháin fán Acht um
Brústocaireacht a Rialáil,
2015 (Oifigigh Phoiblí
Ainmnithe), 2024**

Caibidil a Ceathair

Athrú Reachtach: An tAcht um Brústocaireacht a Rialáil agus um an Oireachtas (Liúntais do Chomhaltaí) (Leasú), 2023 agus I.R. 424 Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe), 2024

4.1 Achtaíodh an tAcht um Brústocaireacht a Rialáil agus um an Oireachtas (Liúntais do Chomhaltaí) (Leasú), 2023 an 22 Meitheamh 2023

Rinneadh leasuithe suntasacha ar an Acht um Brústocaireacht a Rialáil 2015 leis an Acht. Cé gur tháinig formhór fhorálacha Acht Leasaithe 2023 i bhfeidhm an 1 Eanáir 2024, agus an chuid eile an 1 Meitheamh 2024, i bhfianaise gur leasuithe réasúnta nua iad seo agus i bhfianaise a dtábhacht, déantar na sonraí a leagtar amach i dTuarascáil Bhliantúil 2024 a athlua thíos.

Tá sé d'aidhm ag na leasuithe comhlíonadh agus forghníomhú a neartú, go háirithe an fhoráil 'shuaimhnithe', agus freisin trí chlásal 'frithsheachaint' a chur isteach. D'fhoill tuilleadh trédhearcachta a thabhairt do ghníomhaíocht brústocaireachta agus deireadh a chur le bealaí éalaithe neamhbheartaithe, leathnaíonn sé forálacha an Achta chuig gníomhaíocht brústocaireachta ag comhlachtaí ionadaíocha agus saincheisteacha áirithe.

Cruthaíonn Acht 2023 córas smachtbhannaí airgeadais riaracháin ar féidir a fhorchur i gcás roinnt sárúithe ábhartha, lena n-áirítear sárú ar an bhforáil 'shuaimhnithe'. Méadaíonn sé freisin an t-achar ama a imeoidh idir athbhreithnithe reachtúla ar an reachtaíocht brústocaireachta go cúig bliana.

4.2 Príomhathruithe ar an Acht

Tháinig na forálacha seo a leanas i bhfeidhm an 1 Eanáir 2024:

- ▶ Faoi Alt 5 (1) (c), leathnaítear raon feidhme an Achta chun aon duine a *'dhéanann, nó a bhainistíonn nó a stiúrann déanamh aon chumarsáide ábhartha faoi fhorbairt nó criosú talún a áireamh'*;
- ▶ Ní mór fostaí amháin ar a laghad a bheith ag eagraíocht ionadaíoch nó saincheist- bhunaithe chun a bheith faoi raon feidhme an Achta. Leathnaíonn an tAcht Leasaithe an raon feidhme seo chun aon eagraíocht ionadaíoch nó saincheist-bhunaithe a chuimsiú, gan aon fhostaithe lánaimseartha, ina mbeadh ar a laghad duine amháin de chomhaltaí an chomhlachta faoi raon feidhme an Achta dá mbeadh an comhalta nó na comhaltaí sin le gníomhaíochtaí brústocaireachta lasmuigh den chomhlacht a sheoladh. (Lena leasaítear Ailt 5(2) agus 5(3) den Acht);
- ▶ Tá díolúine nua curtha leis faoi Alt 5(5)(p) chun cumarsáidí ó pháirtí polaitíochta lena comhaltaí ar oifigigh phoiblí ainmnithe iad agus a dhéantar go heisiach mar chomhaltaí den pháirtí polaitíochta lena mbaineann a áireamh;
- ▶ Faoi Alt 8 den Acht tá cosc ar aon duine cláraithe a bhfuil a iontráil ar an gclár marcáilte faoi Alt 11(4) mar scortha de ghníomhaíochtaí brústocaireachta a sheoladh.
- ▶ Faoi Alt 11 ní mór an seoladh ag a seolann duine gnó nó ag a mbíonn príomhghníomhaíochtaí an duine, nó an seoladh ag a bhfuil gnáthchónaí ar an duine, a chur san áireamh sna sonraí a sholáthraíonn an cláraí.
- ▶ Faoi Alt 22 (6) déantar foráil gur gá gach comhlacht seirbhíse poiblí oifigigh phoiblí ainmnithe iomchuí a chur ar an eolas faoina n-oibleagáidí faoi Alt 22. Ina theannta sin, faoi 22(7) ní mór don chomhlacht seirbhíse poiblí an Coimisiún um Chaighdeán in Oifigí Poiblí a chur ar an eolas nuair atá oifigeach poiblí ainmnithe ábhartha ag fágáil a fhostaíochta nó a fostaíochta.

Tháinig na forálacha eile, lena bhforordaítear smachtbhannaí riaracháin i leith sáruithe áirithe ar an Acht, i bhfeidhm an 1 Meitheamh 2024:

- ▶ Faoi Alt 18 tá sárú nua curtha leis. Faoi alt 18(f), is sárú é má dhéanann duine aon ghníomh a bhfuil sé mar aidhm aige oibleagáidí an duine faoin Acht a sheachaint nó a thimpeallú;
- ▶ I gcás sárú iomchuí faoi Alt 18(f) (oibleagáidí an duine faoin Acht a sheachaint nó a imghabháil) nó faoi Alt 22(1) (gan tarscaoileadh ar an tréimhse shuaimhnithe a lorg), féadfar mion-smachtbhanna nó mór-smachtbhanna a fhorchur. Comhairle, iomardú nó rabhadh a bheidh i bpionós beag. Is é a bheidh i mór-smachtbhanna ná smachtbhanna airgeadais nach mó ná €25,000, toirmeasc ar an duine clárú ar an gClár ar feadh tréimhse nach faide ná dhá bhliain, agus toirmeasc ar an duine tuairisceán a dhéanamh nó a bheith tugtha ar feadh tréimhse nach faide ná dhá bhliain.

4.3 I.R. 424 Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe), 2024

- ▶ Achtaíodh I.R. 424 i Lúnasa 2024 agus tháinig sé i bhfeidhm an 1 Eanáir 2025. Faoi I.R. 424, tá 62 comhlacht poiblí breise, le hOifigigh Phoiblí Ainmnithe sainainmnithe, curtha leis faoi Sceideal 3;
- ▶ Ní mór do gach cláraí reatha ar an gClár Brústocaireachta, a ghabhann do ghníomhaíochtaí brústocaireachta, faoi raon feidhme an Achta, leis na heagraíochtaí agus na Oifigigh Phoiblí Ainmnithe a cuireadh leis faoi I.R. 424, tuairisceáin a chur leis an gclár ón 1 Eanáir 2025. Gach duine aonair atá sainmhínithe as an nua mar Oifigeach Poiblí Ainmnithe faoi
- ▶ I.R. 424 faoi réir fhorálacha an Achta faoi Alt 22 anois freisin agus féadfar go mbeidh orthu toiliú a lorg ón gCoimisiún um Chaighdeáin chun a dtréimhse 'shuaimhnithe' go léir nó cuid di a tharscaoileadh tar éis dóibh a gcuid fostaíochta san eagraíocht a fhágáil.

Féadfar go mbeidh méadú de réir a chéile ar líon na gcláraithe a thagann faoi raon feidhme an Achta mar thoradh ar na comhlachtaí poiblí breise seo a chur leis, toisc go bhfuil siad ag déanamh brústocaireachta ar Oifigigh Phoiblí Ainmnithe sna comhlachtaí poiblí sin. D'fhéadfadh sé gur chuir sé sin leis an méadú ar líon na dtuairisceán in 2025 go 14,337 cheana féin.

Aguisín

1

**Ról Maoirseachta an
Choimisiúin faoin Acht um
Brústocaireacht a Rialáil,
2015 agus faoin Acht um
Brústocaireacht a Rialáil
agus um an Oireachtas
(Liúntais do Chomhaltaí)
(Leasú), 2023**

Aguisín a hAon:

Ról Maoirseachta an Choimisiúin faoin Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 agus faoin Acht um Brústocaireacht a Rialáil agus um an Oireachtas (Liúntais do Chomhaltaí) (Leasú), 2023

Forbhreathnú ginearálta

Forálann an tAcht go ndéanann duine a thagann faoi raon feidhme an Achta cumarsáid ábhartha (is é sin, go ndéanann sé/sí brústocaireacht) má dhéanann an duine cumarsáid le hoifigeach poiblí ainmnithe faoi ábhar ábhartha.

Ní mór d'aon duine a dhéanann brústocaireacht clárú agus tuairisceáin rialta ar líne ar a ghníomhaíocht brústocaireachta a thíolacadh.

Leagtar amach in Alt 5(1) agus (2) den Acht na catagóirí daoine atá faoi raon feidhme an Achta, eadhon:

- ▶ duine a bhfuil níos mó ná 10 bhfostaí lánaimseartha aige;
- ▶ duine a bhfuil fostaí lánaimseartha amháin nó níos mó aige agus ar comhlacht é atá ann go príomha chun ionadaíocht a dhéanamh ar leasanna a chomhaltaí (dá ngairtear “comhlacht ionadaíoch”) agus go ndéantar na cumarsáidí ábhartha thar ceann aon cheann de na comhaltaí;
- ▶ duine a bhfuil fostaí lánaimseartha amháin nó níos mó aige agus ar comhlacht saincheist-bhunaithe é atá ann go príomha chun dul i ngleic le saincheisteanna áirithe (dá ngairtear “comhlacht saincheist-bhunaithe”) agus go ndéantar na cumarsáidí ábhartha chun aon cheann de na saincheisteanna sin a chur chun cinn;
- ▶ Aon eagraíocht ionadaíoch nó bunaithe ar shaincheisteanna, gan aon fhostaithe lánaimseartha, i gcás go dtiocfadh ar a laghad duine amháin de chomhaltaí an chomhlachta faoi raon feidhme an Achta dá ndéanfadh an ball nó na baill sin gníomhaíochtaí brústocaireachta lasmuigh den chomhlacht;
- ▶ aon duine (duine aonair nó eagraíocht) a dhéanann “cumarsáid ábhartha” maidir le forbairt nó criosú talún nach í a phríomháit chónaithe phríobháideach í, agus
- ▶ “brústocaire gairmiúil” nó tríú páirtí a íoctar as gníomhaíochtaí brústocaireachta a sheoladh thar ceann duine a thagann faoi cheann de na catagóirí daoine thuas.

Áirítear ar Oifigigh Phoiblí Ainmnithe chun críocha an Achta Airí agus Airí Stáit, Comhaltaí de Dháil Éireann agus Seanad Éireann, Comhaltaí de Pharlaimint na hEorpa do thoghcheantair Éireannacha, agus Comhaltaí d'údaráis áitiúla. Áirítear ar Oifigigh Phoiblí Ainmnithe freisin comhairleoirí speisialta agus na státseirbhísigh agus na seirbhísigh poiblí is sinsearaí atá forordaithe le hordú aireachta.

Is éard is ábhar ábhartha ann ábhar a bhaineann le tionscnamh, forbairt nó modhnú aon bheartais phoiblí nó aon chlár phoiblí; ullmhú achtacháin; nó dámhachtain aon deontais, iasachta nó tacaíochta airgeadais eile, conartha nó comhaontaithe eile, nó aon cheadúnais nó údaraithe eile lena mbaineann cistí poiblí. Is cumarsáidí ábhartha freisin iad cumarsáidí a bhaineann le criosú agus forbairt talún.

Forálann alt 5(5) den Acht do roinnt díolúintí ar rud a mheastar a bheith ina cumarsáid ábhartha.

Tá díolúine nua curtha leis faoi Alt 5(5)(p) lena n-áirítear cumarsáidí ó pháirtí polaitíochta chuig a chomhaltaí ar oifigigh phoiblí ainmnithe iad agus a dhéantar go heisiach mar chomhaltaí den pháirtí polaitíochta lena mbaineann.

An Clár Brústocaireachta

Is córas gréasán-bhunaithe é an clár. Chomh maith leis an gclár ar líne a chur san áireamh, tá uirlisí faisnéise agus treorach ar an suíomh Gréasáin lobbying.ie a mhíníonn na próisis chlárúcháin agus tuairisceán.

Níl aon chostas ar chlárú, ar thuairisceáin a chur isteach nó ar rochtain a fháil ar an bhfaisnéis atá iontu. Cé go bhfuil freagracht mhaoirseachta ag an gCoimisiún as bunú agus cothabháil an chlár, tá an t-ábhar á thiomáint ag an bhfaisnéis atá sna hiarratais ar chlárú agus sna tuairisceáin a chuireann cláraitheoirí isteach.

Ní mór d'aon duine atá ag déanamh brústocaireachta clárú agus tuairisceáin a thíolacadh trí huaire in aghaidh na bliana, a chlúdaíonn "tréimhsí iomchuí" forordaithe (1 Eanáir - 30 Aibreán, 1 Bealtaine - 31 Lúnasa, agus 1 Meán Fómhair - 31 Nollaig). Ní mór na tuairisceáin a chur isteach faoi na "dátaí iomchuí" forordaithe faoi seach (21 Bealtaine, 21 Meán Fómhair agus 21 Eanáir, faoi seach).

Ní mór go léireodh an tuairisceán cé air a ndearnadh brústocaireacht, ábhar na gníomhaíochta brústocaireachta agus na torthaí a raibh an duine ag iarraidh a bhaint amach. Ní mór cineál agus méid na gníomhaíochta brústocaireachta a léiriú sna tuairisceáin freisin. Más thar ceann cliaint a rinneadh an ghníomhaíocht brústocaireachta, ní mór sonraí an chliaint a sholáthar sa tuairisceán.

Forálacha eile

Iarratais chun moill a chur ar fhoilsiú faoi alt 14 den Acht

Faoi alt 14 den Acht, féadfaidh duine iarratas a dhéanamh chun moill a chur ar fhoilsiú na faisnéise atá in iarratas an duine ar chlárú nó ina thuairisceán ar ghníomhaíochtaí brústocaireachta más rud é go bhféadfaí a bheith ag súil go réasúnta leis go dtarlódh an méid seo a leanas mar gheall ar fhoilsiú na faisnéise:

- Go mbeadh drochthionchar tromchúiseach aige sin ar leasanna airgeadais an Stáit, ar an ngeilleagar náisiúnta nó ar leasanna gnó i gcoitinne nó ar leasanna gnó daoine d'aon tuairisc (iarratas arna dhéanamh faoi alt 14(1)(a) den Acht); nó
- Go ndéanfar caillteanas ábhartha airgeadais a chur faoi deara don duine lena mbaineann an fhaisnéis nó dochar tromchúiseach a dhéanamh do sheasamh iomaíoch an duine sin i seoladh slí bheatha, ghairme nó ghnó an duine sin nó toradh aon chaibidlíochta conarthacha nó eile atá á seoladh ag an duine sin (iarratas arna dhéanamh faoi alt 14(1)(b) den Acht).

Má dhéantar iarratas faoi alt 14(1)(a), ceanglaítear ar an gCoimisiún dul i gcomhairle le haon Aire nó Airí ábhartha den Rialtas. Ní cheanglaítear ar an gCoimisiún dul i gcomhairle le hAire(i) má dhéantar iarratas faoi alt 14(1)(b). (Féadfaidh an Coimisiún, áfach, a mheas gur cuí dul i gcomhairle le hAire ar iarratas alt 14(1)(b).

Forálann alt 14(9) den Acht nach mór don Choimisiún, nuair a fhoilsítear na tuairisceáin ina dhiaidh sin, míniú a fhoilsiú ar an bhfáth ar cuireadh moill ar fhoilsiú na faisnéise.

Forálann alt 14(11) den Acht go bhféadfaidh an Coimisiún cinneadh a dhéanamh moill a chur ar fhoilsiú níos mó ná uair amháin maidir le faisnéis atá i dtuairisceán gníomhaíochtaí brústocaireachta.

Tréimhse “shuaimhnithe” dá bhforáiltear faoi alt 22 den Acht

Foráiltear leis an Acht um Brústocaireacht a Rialáil go gcuirtear srian ar Oifigigh Phoiblí Ainmnithe áirithe ó bheith ag gabháil do bhrústocaireacht in imthosca áirithe ar feadh bliana tar éis dóibh a bhfostaíocht nó a n-oifig a fhágáil. I ndáiríre, tá siad faoi réir tréimhse “shuaimhnithe” maidir le rannpháirtíocht i ngníomhaíochtaí brústocaireachta ar leith.

Is iad na hOifigigh Phoiblí Ainmnithe lena mbaineann ná Airí agus Airí Stáit, comhairleoirí speisialta d’Airí agus d’Airí Stáit agus seirbhísigh poiblí fhorordaithe. (Tagraítear dóibh anseo ina dhiaidh seo mar “Oifigigh Phoiblí Ainmnithe iomchuí”). Ní chumhdaítear leis an bhforáil seo daoine eile ar Oifigigh Phoiblí Ainmnithe iad chun críocha na gceanglas clárúcháin brústocaireachta, is é sin, Teachtaí Dála, Seanadóirí, Feisirí Eorpacha agus comhaltaí d’údaráis áitiúla.

Ní fhéadfaidh na hoifigigh poiblí a chumhdaítear leis an bhforáil seo

- ▶ gníomhaíochtaí brústocaireachta a sheoladh ná
- ▶ a bheith fostaithe ag duine a sheolann gníomhaíochtaí brústocaireachta nó seirbhísí a sholáthar dó in imthosca áirithe.

Is iad na himthosca seo nuair a bhaineann an ghníomhaíocht brústocaireachta

- ▶ le haon chomhlacht seirbhíse poiblí a raibh baint ag an Oifigeach Poiblí Ainmnithe iomchuí leis, is é sin, comhlacht ina raibh sé nó sí fostaithe nó ina raibh oifig nó post eile aige nó aici sa bhliain sular fhág sé nó sí é, nó
- ▶ le duine a bhí ina Oifigeach Poiblí Ainmnithe freisin agus a raibh baint aige nó aici leis an gcomhlacht seirbhíse poiblí sin sa bhliain sular fhág an tOifigeach Poiblí Ainmnithe iomchuí é.

Féadfaidh Oifigigh Phoiblí Ainmnithe iomchuí iarratas a dhéanamh chuig an gCoimisiún ar thoiliú chun dul i mbun brústocaireachta den sórt sin. Féadfaidh an Coimisiún cinneadh a dhéanamh toiliú a thabhairt gan choinníoll, toiliú a thabhairt faoi réir coinníollacha, nó diúltú don iarratas maidir leis an tréimhse ar fad nó cuid di.

Tá nóta [treorach faoi alt 22 den Acht](#), foilsithe ag an gCoimisiún. Leagtar amach sa nóta treorach ceanglais alt 22; an fhaisnéis a fhéadfaidh an Coimisiún a lorg nuair a fhaigheann sé iarratas ar thoiliú; agus na critéir a fhéadfaidh an Coimisiún a chur san áireamh agus iarratas ar thoiliú á bhreithniú aige.

Agus cinneadh á dhéanamh maidir le cibé acu a dheonófar nó nach ndeonófar iarratas chun cur i bhfeidhm fhorálacha iarfhostaíochta an Achta a tharscaoileadh nó a laghdú, breithníonn an Coimisiún roinnt tosca, mar a luaitear i Nóta Treorach an Choimisiúin maidir leis an Tréimhse Shuaimhnithe, arna fhoilsiú ar shuíomh Gréasáin lobbying.ie. Áirítear leo siúd:

- ▶ Cibé ar tairgeadh post fostaíochta don iarratasóir mar thoradh ar phróiseas iomaíoch nó ar cuireadh “cinneadh” air.
- ▶ Cibé an bhfaighidh an fostóir ionchasach buntáiste éagórach ar iomaitheoirí ó thaobh eolais, naisc nó líonraí de trí fhostaíocht nó rannpháirtíocht a thabhairt don iarratasóir
- ▶ Cé acu, cathain agus a mhéid a rinne an fostóir ionchasach stocaireacht ar an iarratasóir agus ar a (h)iarfhostóir roimhe seo.
- ▶ Cibé an bhfuil sé ar intinn ag an bhfostóir ionchasach stocaireacht a dhéanamh ar an iarfhostóir amach anseo agus a mhéid atá sé
- ▶ Cibé an féidir coinníollacha a fhorchur mar chuid den chinneadh lena gceadófaí cuspóirí an Achta a chomhlíonadh, agus an féidir leis an bhfostóir ionchasach socruithe réadúla a dhéanamh laistigh den eagraíocht chun na coinníollacha sin a chomhlíonadh, nó chun a chinntiú ar shlí eile nach bhfuil an t-iarratasóir páirteach ar aon bhealach i ngníomhaíochtaí brústocaireachta atá contrártha le forálacha alt 22 den Acht
- ▶ Ionchais fostaíochta eile an iarratasóra agus a cheart slí bheatha a thuilleamh.
- ▶ Méid na tréimhse shuaimhnithe atá caite cheana féin.

Is cosaint í an tréimhse shuaimhnithe atá beartaithe chun a chinntiú nach bhfaigheann eintitis phríobháideacha buntáiste éagórach as eolas, naisc agus líonra ó iar-Oifigeach Poiblí Ainmnithe.

Is é an rún atá ag an bhforáil seo den Acht ná úsáid faisnéise ón taobh istigh a chosc agus cleachtais “doras imrothlacha” a chosc. Cé go bhfuil an t-údarás ag an gCoimisiún toiliú a thabhairt, níor cheart an toiliú sin a dheonú ach amháin chun na torthaí a lorgáitear in alt 22 den Acht a chaomhnú. Agus cinneadh á dhéanamh aige, ní mór don Choimisiún cuspóir an Achta a bhreithniú de réir mar a bhaineann sé leis an gcás sonrach, agus aird á tabhairt ar cheart an iarratasóra slí bheatha a shaothrú agus ar an gcaoi is fearr a dhéanfaí leas an phobail a fhreastal. Ina theannta sin, féadfaidh an Coimisiún a mheas cad iad na coinníollacha, más ann dóibh, a fhéadfar a chur i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar ábhair imní. Is léir gurb é rún an Achta gurb í an tréimhse shuaimhnithe bliana dá bhforáiltear in alt 22 an seasamh caighdeánach nó réamhshocráithe. Ba cheart go mbeadh aon tarscaoileadh nó laghdú ar an tréimhse sin ina eisceacht. Cé go bhfuil an t-údarás ag an gCoimisiún toiliú a thabhairt, ní mór a bheith ag súil nach dtabharfar an toiliú ach amháin i gcúinsí eisceachtúla.

Oibleagáidí faoin Acht a Sheachaint nó a Imchéimniú

Tá sárú nua curtha leis faoin Acht Leasaithe, 2023. Faoi alt 18(f), is sárú é má dhéanann duine aon ghníomh a bhfuil sé mar aidhm aige oibleagáidí an duine faoin Acht a sheachaint nó a thimpeallú.

Achomhairc

Faoi alt 23 den Acht féadfaidh duine arb éagóir leis cinneadh ón gCoimisiún faoi alt 10(5) (a bhaineann le tuairiscí ar fhaisnéis mhícheart ar an gclár), alt 14 (foilsíú moillithe), nó alt 22 (tréimhse shuaimhnithe) achomharc a dhéanamh i gcoinne chinneadh an Choimisiúin. Tá painéil d'oifigigh neamhspleácha achomhairc bunaithe ag an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe chun éisteacht le hachomhairc dá leithéid. Faoi alt 23, cuirtear an t-achomharc faoi bhráid oifigeach achomhairc neamhspleách a fhéadfaidh seasamh le cinneadh ón gCoimisiún, nó é a aisiompú agus cinneadh eile a chur ina áit.

Forálann alt 24 den Acht gur féidir achomharc a dhéanamh chuig an Ard-Chúirt i gcoinne chinneadh an oifigigh achomhairc.

Forálacha imscrúdaithe agus forghníomhaithe

Tá roinnt forálacha imscrúdaithe agus forghníomhaithe ar cuireadh tús leo an 1 Eanáir 2017 san Acht.

Ar deireadh, foráiltear leis an Acht Leasaithe, 2023 d'athbhreithniú reachtach a dhéanfar gach cúig bliana. Tar éis an athbhreithnithe, féadfaidh an tAire leasuithe féideartha ar an Acht a bhreithniú. Ní mór don Aire tuairisc a thabhairt do Thithe an Oireachtais ar thoradh an athbhreithnithe agus ar aon mholtaí le haghaidh leasuithe ar an Acht.

Ionstraimí Reachtúla

Tá ocht n-ionstraim reachtúla tugtha isteach faoin Acht, is iad sin:

- ▶ *Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe) (I.R. 144 de 2019);*
- ▶ *An tOrdú fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Tosach Feidhme) (I.R. 152 de 2015);*
- ▶ *Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Achomharc), 2015 (I.R. 366 de 2015);*
- ▶ *Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe) (I.R. 367 de 2015);*
- ▶ *An tOrdú fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Tosach Feidhme), 2016 (I.R. 360 de 2016);*
- ▶ *Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Fógra Íocaíochta Seasta), 2016 (I.R. 361 de 2016); agus*
- ▶ *Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe), 2016 (I.R. 362 de 2016);*
- ▶ *Na Rialacháin fán Acht um Brústocaireacht a Rialáil, 2015 (Oifigigh Phoiblí Ainmnithe), 2024 (S.I. 424 de 2024).*

Aguisín

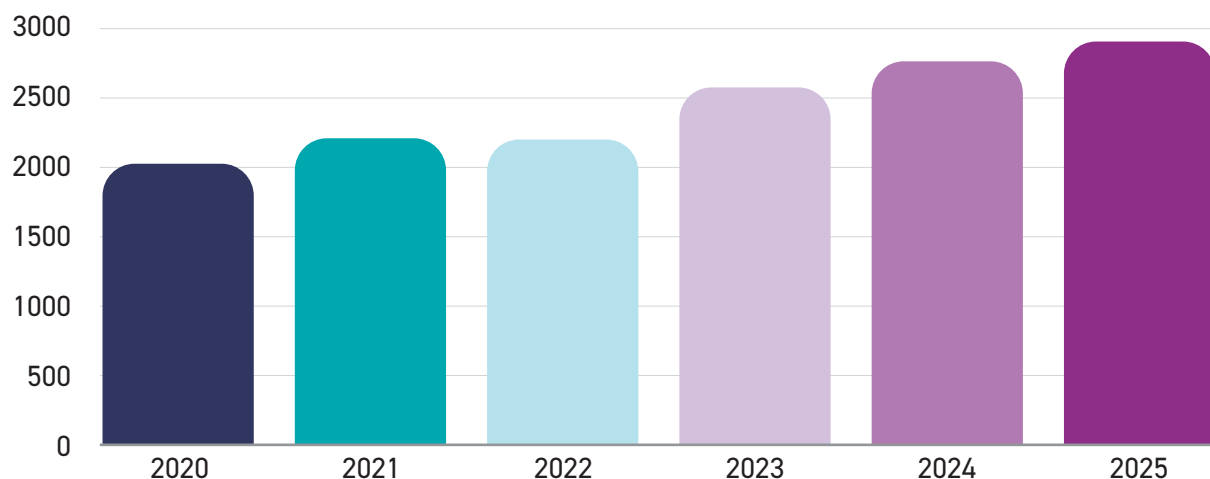
2

Staidreamh

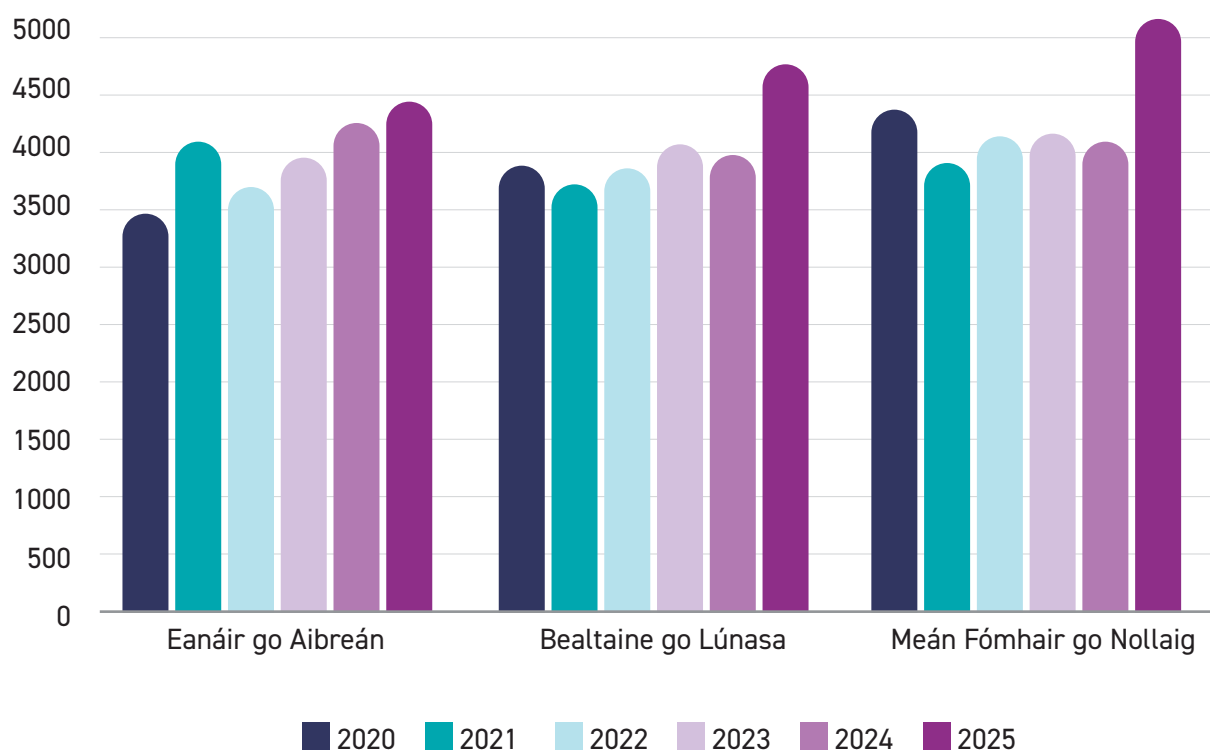
Aguisín a Dó:

Staidreamh

Fíor 1 - Líon iomlán na gcláraithe ag deireadh na bliana

Fíor 2 - Tuairisceáin brústocaireachta faighte, de réir tréimhse tuairiscithe

Fíor 3 – Na cúig phríomhábhar beartais phoiblí a ndearnadh brústocaireacht orthu in 2025

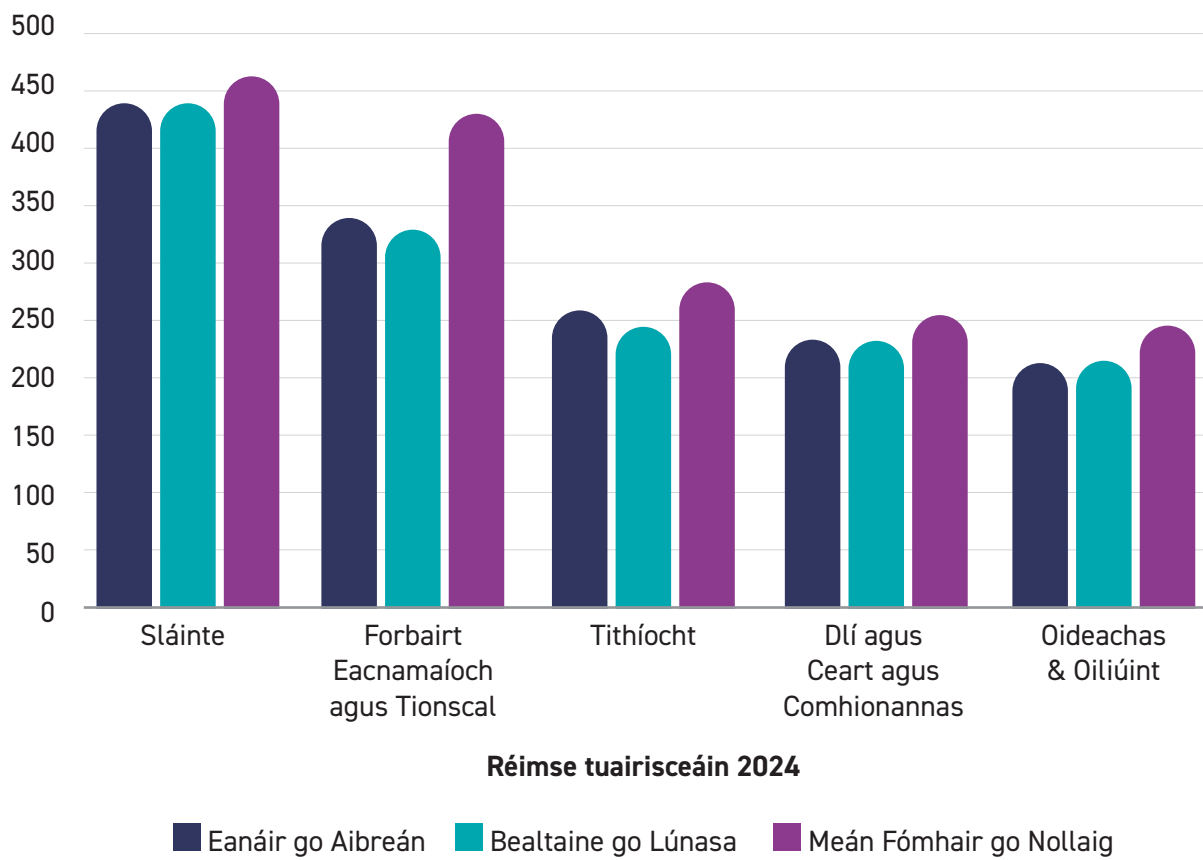

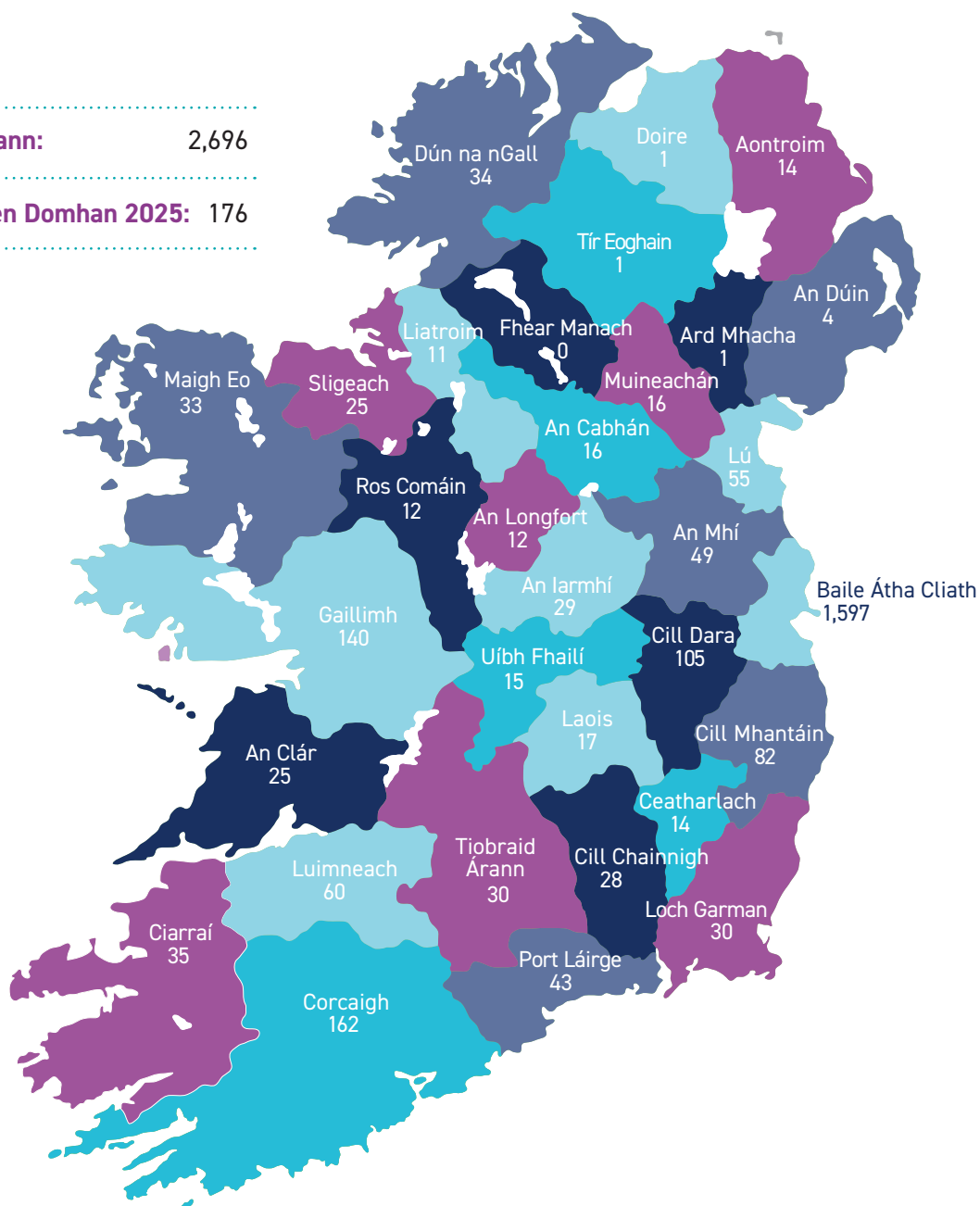
Figure 4 – Iarratais chun tréimhse shuaimhnithe iarfhostaíochta earnála poiblí a tharscaoileadh, 2016 go 2024

Iarratais a fuarthas										
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Airí	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Airí Stáit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Comhairleoirí Aireachta	1	3	2	2	8	5	-	3	6	17
Seirbhísigh Phoiblí Forordaithe	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1
IOMLÁN	2	5	2	2	8	5	-	3	6	21

Fíor 5 – Líon iomlán na gcláraithe ag deireadh 2025

Oileán na hÉireann: 2,696

An chuid eile den Domhan 2025: 176

An chuid eile den Domhan 2025:

Tír	Líon na gcláraithe
An Astráil	1
An Bheilg	23
Ceanada	2
An Fhrainc	3
An Ghearmáin	3
Iosrael	1

Tír	Líon na gcláraithe
An Iodáil	1
Málta	1
An Ísiltír	4
An Nua-Shéalainn	1
An Phortaingéil	1
An Spáinn	1

Tír	Líon na gcláraithe
An Eilvéis	4
An Bhreatain Mhór	109
Stáit Aontaithe Mheiriceá	21

